ПРОФИЛИРАНА ГИМНАЗИЯ
ЗА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ"

ул. Копривщица 10
8000 Бургас, к-с Лазур
www.gimnasy-rus-bs.net
e-mail: info-200238@edu.mon.bg

директор тел./факс 837591
зам.- директори тел. 811640
канцелария тел. 811641
техн. изпълнител тел. 811724

УТВЪРЖДАВАМ:
ВЕСЕЛА ИВАНОВА
ДИРЕКТОР НА ПГЧЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ"

ПРОГРАМА И ПЛАН

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА УПОТРЕБАТА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА (**ПАВ –** НАРКОТИЦИ, АЛКОХОЛ, ТЮТЮНОПУШЕНЕ, АНАБОЛНИ СТЕРОИДИ, ЕНЕРГИЙНИ НАПИТКИ, ДИАЗОТЕН ОКСИД) СРЕД УЧЕНИЦИТЕ В ПГЧЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ" – БУРГАС

С ПРИЛОЖЕН АЛГОРИТЪМ ЗА ДЕЙСТВИЕ

ЗА УЧЕБНАТА 2026-2027 ГОДИНА

Приети на педагогически съвет с Протокол № 11/14.09.2026 г., Утвърдени със Заповед № РД-09-46/15.09.2026 г. на Директора на ПГЧЕ „Васил Левски"

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. **Терминологично въведение**

II. **Аналитичен поглед към актуалната ситуация, обобщен в „Световния доклад за наркотиците 2021 г.“, публикуван от Службата на ООН за наркотиците и престъпността (UNODC).**

III. **Цели и задачи на програмата, основани на стратегическите цели и задачи, заложени в План за изпълнение на „Национална стратегия за борба с наркотиците 2020-2024“**

IV. **План за действие през учебната 2026-2027 година**.

V. **АЛГОРИТЪМ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАИ НА УСТАНОВЯВАНЕ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И УПОТРЕБА НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА В ПГЧЕ "ВАСИЛ ЛЕВСКИ"**

I. Терминологично въведение.

1. Психоактивни вещества (ПАВ) – са вещества, които действат върху централната нервна система и променят психическото състояние на човека. Много от психоактивните вещества са обект на строг международен контрол и са забранени, например: хероин, кокаин, канабис, амфетамини, екстази, LSD и т.н, други се предлагат в огромни количества легално, като: кофеин, алкохол, тютюневи изделия/наргиле/, енергийни напитки, анаболни стероиди. Според характера на въздействието им върху централната нервна система тези вещества могат да бъдат обособени в различни групи: стимуланти, емпатогени, депресанти, опиоиди, канабиноиди, халюциногени, инхаланти, транквиланти и сънотворни, дисоциативни анестетици, нови психоактивни вещества и стероиди.

2. Употреба и зависимост – Зависимостта е процес, които се развива постепенно и преминава през различни етапи: експериментиране, употреба, вредна употреба и зависимост. Зависимостта е хронично рецидивиращо заболяване, което се изразява в загуба на контрол върху употребата на вещества. Някои психоактивни вещества (хероин, морфин, кокаин, алкохол, никотин и др.) са известни със силната зависимост, която предизвикват. Тя бива психическа при която човек изпитва нужда от дрогата, за да се чувства по-добре и физическа- при която дрогата се взема по принуда, за да се избегне абстиненцията, която е болезнена. Не всички вещества са с пристрастяващ ефект, но тези, които директно действат на рецепторите за допамин и регулират неговото количество, са най-подходящите кандидати за тази категория.

II. Аналитичен поглед към актуалната ситуация разгърнат в „Световния доклад за наркотиците 2021 г.“, публикуван от Службата на ООН за наркотиците и престъпността (UNODC).

Докладът разглежда статистически данни и проучвания в световен мащаб, които проследяват няколко актуални проблема-употребата и тенденциите в пазарите на няколко вида наркотици, както влиянието и перспективата на COVID-19, и психоактивните вещества през последната година. В него са публикувани следните данни за употребата на наркотици: Около 275 милиона души в световен мащаб са употребявали наркотици (5,5 % от населението на възраст 15-36г.) през последната година, спрямо 226 милиона през 2010 г., увеличение от 22 % се дължи отчасти до 10 % увеличение на световното население. Както и 36,3 милиона души (или 13,3% от употребяващите наркотици) са страдали от заболявания заради употреба на наркотици. Според последни проучвания, сред ученици на възраст 15-16 години, в 34 държави от Европа, канабисът е най-широко разпространения наркотик. А, тенденциите в употребата му през последните 24 месеца показват завишение на употребата му четири пъти сравнение с предходните години. За съжаление процентът на младите хора, които считат, че канабисът е вреден драстично е намалял, въпреки активното разпространение на информация за здравословните последици от честа и дългосрочна употреба. Пандемията от COVID-19 е допринесла за нови тенденции в трафика на наркотици и ускорила някои съществуващи такива. След първоначалните смущения при настъпването на пандемията, трафикът на наркотици се е възстановил и е станал още по-гъвкав към осъществяването на продажбите чрез различни канали. Отчита се и промяна в употребата на психоактивните вещества MDMA, LSD и кокаин се използват по- малко поради затварянето на социални и развлекателни заведения; повишен стрес, скука, повече свободно време и финансови промени. От своя страна това е довело до увеличаване употребата на канабис, както и немедицинска употреба на фармацевтични лекарства.

III. Цели и задачи на програмата:

1. Цели:

1.1. Повишаване информираността на училищната общност;

1.2. Ограничаване рисковото поведение водещо до употребата на ПАВ;

1.3. Превенция на употребата на психоактивните вещества сред учениците.

2. Основни задачи:

2.1. Информираност - предоставяне на информация сред училищната общност за реалните ефекти и опасности относно зависимостта към всички ПАВ – легални и нелегални;

2.2. Превантивни дейности - превенция насочена към подрастващите, с цел утвърждаването на здравословен начин на живот и промяна в нагласите към отговорно и нерисково поведение сред родители и ученици. Моделиране на здравословно поведение в бъдеще, с което да се ограничи риска от употреба и злоупотреба с наркотиците сред учениците;

2.3. Координация и сътрудничество между местните институции-активно участие с лекции, дискусии, упражнения от МКБППМН - гр. Бургас, БМЧК; Агенция "Закрила на детето - гр. Бургас; представители на неправителствени организации с дейности в областта и др.

IV. План за превенция на употребата на ПАВ, изготвен във връзка насоките на Механизма за действие в случаи на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества в ПГЧЕ „Васил Левски".

1. Цел на плана: повишаване информираността на училищната общност; ограничаване рисковото поведение, водещо до употребата на ПАВ; превенция на употребата на психоактивните вещества сред учениците.
2. Основни задачи на плана: Информираност-предоставяне на информация сред училищната общност за реалните ефекти и опасности относно зависимостта към всички ПАВ – легални и нелегални; Превантивни дейности – превенция, насочена към ученическата възрастова група 8.-12. клас, с цел утвърждаването на здравословен начин на живот и промяна в нагласите към отговорно и нерисково поведение сред родители и ученици; Моделиране на здравословно поведение в бъдеще, с което да се ограничи риска от употреба и злоупотреба с наркотиците сред учениците; Координация и сътрудничество между местните институции – активно участие с лекции, дискусии, упражнения от МКБППМН гр. Бургас, БМЧК; представител на Детска педагогическа стая и неправителствени организации с дейности в областта и др.
3. Дейности по изпълнение на плана:

3.1. Дейности, свързани с повишаване информираността на учениците по отношение на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, които ще се осъществяват в рамките на часа на класа;

Отг.: психолог; медицинско лице Срок: постоянен

3.2. Информационни кампании за моделиране на здравословен начин на живот-здравословно хранене, спортни занимания;

Отг.: психолог; медицинско лице Срок: постоянен

3.3. Информационни семинари за намаляване разпространението на свързаните с употребата на наркотици социално значими заболявания: ХИВ/СПИН, хепатити В и С, полово предавани болести вследствие употреба и злоупотреба с ПАВ-целевата група към, която се насочват семинарите са учениците от прогимназиален етап и родителите;

Отг.: психолог, медицинско лице Срок: постоянен

3.4. Връстници, обучават връстници – провеждане на лекционен час на тема: „Избирам да съм независим";

Отг.: психолог Срок: постоянен

3.5. Допълнителни часове за развиване на емоционална интелигентност у учениците чрез интерактивни упражнения по теми, свързани с приятелството, семейството, отношенията между половете, ученически взаимоотношения, насочени към всички целеви групи;

Отг.: психолог и сътрудничество

3.6. Консултации за родители – при съмнения за употреба на ПАВ, прояви на агресивно поведение при децата, липса на интерес към учебния материал, конфликтни отношения с връстници, затруднен контакт с учител;

Отг.: класни ръководители, учители, психолог Срок: постоянен

3.7. Ролята на родителите при превенцията; разликата между зависимост и експериментиране;

Отг.: класни ръководители; психолог Срок: постоянен

3.8. Включване на учениците в привлекателни за тях форми за прекарване на свободното време в училищни и извънучилищни форми.

Отг.: класни ръководители; учители Срок: постоянен

3.9. Прилагане на превантивни и интервентни програми и дейности при определяне на ученици в риск и проява на рисково поведение от ученик или група ученици;

Отг.: класни ръководители; медицинско лице Срок: постоянен

3.10. Отбелязване на „Световен ден за борба със СПИН“ – посветен на повишаване осведомеността за СПИН-пандемията, причинена от разпространяването на вируса ХИВ;

Отг.: медицинско лице Срок: 01.12.2026 г.

3.11. Отбелязване на „Световен ден без тютюнев дим“ – по инициатива на Световната здравна организация на 31 май се отбелязва Световният ден без тютюнев дим. Целта е повишаване на осведомеността относно вредните и смъртоносни последици от употребата на тютюн и експозицията на тютюнев дим, както и за възпиране на употребата на тютюн в каквато и да е форма – електронни цигари, наргиле;

Отг.: класни ръководители; учители медицинско лице Срок: 31.05.2027 г.

3.12. Отбелязване на „Световен ден за борба с наркоманиите“ – на този ден хората от целия свят изразяват своята съпричастност и активна позиция в битката с наркоманиите;

Отг.: класни ръководители; учители Срок: Постоянен

3.13. Посещения на експерти от ОСНВ (Общински съвет по наркотични вещества) и ПИЦ (Превантивно-информационен център)

**** Графикът*** се реализира с предварително уточнени параметри за срещи със специалисти от ОСНВ И ПИЦ – Бургас във връзка с дейности по превенция на употреба и злоупотреба с наркотични вещества сред подрастващите и младежите в часовете на класа.

V. АЛГОРИТЪМ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАИ НА УСТАНОВЯВАНЕ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И УПОТРЕБА НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА В ПГЧЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

Механизъм е изготвен на основание Заповед на министъра на образованието и науката № РД-09-3543/ 01.11.2023 г.

1. Реакции на ученици, родители и служители за действие в случай на разпространение или употреба на наркотични вещества или ако ученици са били принуждавани или склонявани да закупуват наркотици от свои съученици или лица в или извън училище.

1.1. Реакции на ученици:

1.1.1 Ако някой Ви предлага ПАВ (психоактивни вещества) или видите да предлагат на Ваши съученици, можете да подадете сигнал на телефон, вкл. националната телефонна линия **116 111**, по електронна поща, социалните мрежи.

1.1.2. Ако някой Ви предлага или видите да предлагат на Ваши съученици, можете да кажете на учител, някой от персонала или на член от семейството си, на когото имате доверие.

*Сигналите се подават при спазване на конфиденциалност!

1.2. Реакции на родители:

Ако сте видели някой да предлага ПАВ на детето Ви или то Ви е споделило такава информация, можете да подадете сигнал с

1.2.1. Позвъняване на телефонен номер 112, общ европейски телефон за спешни повиквания;

1.2.2. Уведомяване чрез посещение в най-близкото поделение на МВР;

1.2.3. Подаване на сигнал на електронен пощенски адрес на МВР;

1.2.4. Сигнал в нарочно поставена кутия на територията на ПГЧЕ "Васил Левски".

1.3. Реакции на педагогически специалисти и на непедагогически персонал в случаи на констатиране на разпространение на наркотични вещества:

1.3.1. Сигнализиране в най-кратък срок за констатирането на разпространение на наркотични вещества с **Уведомяване** на Директора на ПГЧЕ "Васил Левски"

1.3.2. Събиране на Екипа, сформиран от Директора със заповед "УЧИЛИЩЕН ЕКИП ЗА ПРИЛАГАНЕ И ДЕЙНОСТИ по Механизъм за действие и Алгоритъм към него в случаи на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества в училище в състав за учебната 2026-2027 г.:

1. Антония Янакиева – психолог;
2. Цветелина Николова – педагогически съветник;
3. Пенка Клинкова – медицинско лице.

1.3.3. Обсъждане от училищния екип на ситуацията, за да се прецени дали сигналът трябва да се подаде към **тел. 112.**

1.3.4. Уведомяването на служител на МВР по няколко начина:

- Позвъняване на телефонен номер 112, общ европейски телефон за спешни повиквания;
- Уведомяване чрез посещение в най-близкото поделение на МВР;
- Уведомяване на полицейски инспектор или разузнавач, отговарящи за района на образователната институция;
- Подаване на сигнал на електронен пощенски адрес на МВР.

1.3.5. Уведомяване на родител при установяване на лица, разпространяващи наркотични вещества и лица, употребяващи ПАВ

1.3.6. В случай на подаване на сигнал, щателно документиране на случая на разпространение на наркотични вещества. Описване на датата, часа и местоположението на инцидента, имената на засегнатите ученици и всички други важни факти.

1.3.7. При случай на разпространение и употреба на наркотични вещества директорът създава екип за взаимодействие с отговорните институции (Екипът е мултидисциплинарен и включва представител на отдела за закрила на детето в дирекция „Социално подпомагане“, на районното управление на полицията (РУП), на регионалното управление на образованието (РУО), на общинския съвет по наркотичните вещества (ОбСНВ).

2. Последващи действия:

По преценка на УЧИЛИЩНИЯ ЕКИП за прилагане на дейностите и при необходимост се изготвя план за подкрепа на засегнатия ученик или план за превенция с цел предпазване на останалите ученици от употребата и злоупотребата с наркотични вещества.

ЕКИПЪТ СПАЗВА ВСИЧКИ ПРАВИЛА ЗА КОНФИДЕНЦИАЛНОСТ!